

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer either in English or in Assamese.

1. Answer the following questions : 1×8=8

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is the polar form of the complex

number $(i^3)^{15}$?

জটিল সংখ্যা $(i^3)^{15}$ ৰ প্ৰকীয় ৰূপটো কি হ'ব?

(b) The value of $\frac{\cos \theta + i \sin \theta}{\cos \theta - i \sin \theta}$ is

(e) Are all homogeneous systems of linear

equations consistent? When a homogeneous system of linear equations possesses a unique solution? Explain. Further, show that the following homogeneous system has infinitely many solutions, and obtain its general solution :

$$x_1 + 2x_2 + 2x_3 = 0,$$

$$2x_1 + 5x_2 + 7x_3 = 0,$$

$$3x_1 + 6x_2 + 6x_3 = 0$$

বৈশ্বিক সমীকৰণৰ সকলো সমজাতীয় প্ৰণালী

সামঞ্জস্যপূৰ্ণ (consistent) নেকি? বৈশ্বিক সমীকৰণৰ

এটা সমজাতীয় প্ৰণালী কেতিয়া একক সমাধানৰ

অধিকাবী হয়? ব্যাখ্যা কৰা। কিয়ৰ উপস্থিতি দেখুওৱা যে

তলত দিয়া সমজাতীয় প্ৰণালীটোৰ অসীমভাৱে বহু

সমাধান আছে, আৰু কিয়ৰ সমাধান সমাধান আৱৰণ

কৰা :

$$x_1 + 2x_2 + 2x_3 = 0,$$

$$2x_1 + 5x_2 + 7x_3 = 0,$$

$$3x_1 + 6x_2 + 6x_3 = 0$$

ଅକୋ $a_0, a_1, \dots, a_n$ ଅଟେ ।

x ଏ ମାଟ୍ରିକ୍ _____ ବିକ୍ରି ଯାଏ ବା x ଅଟେ, ଯଦି

$$f(x) = \sum_{0 \leq k \leq n} a_k x^k, \quad n \in \mathbb{N}, a_k \in \mathbb{C}$$

ଏହା ଯେତେବେଳେ

is zero for at most _____ different values of x , unless all $a_0, a_1, \dots, a_n$ are zero.

$$f(x) = \sum_{0 \leq k \leq n} a_k x^k, \quad n \in \mathbb{N}, a_k \in \mathbb{C}$$

(d) A polynomial function

$$\log(-i)^m = \frac{1}{m} \log(-i) \text{ କିମ୍ବା କି?}$$

ସିକୋନୋ ସମାପ୍ତ ଅଟେ m ଏ ବା

positive integer m ?

(c) Is $\log(-i)^m = \frac{1}{m} \log(-i)$ true for any

(iv) $\cos 2\theta - i \sin 2\theta$

(iii) $\cos 2\theta + i \sin 2\theta$

(ii) -1

(i) 1

$\frac{\cos \theta + i \sin \theta}{\cos \theta - i \sin \theta}$ ଏ ବା

ଏକ ସମକୋଣୀୟ ତ୍ରିଭୁଜ ।

statements.

(iv) All the above are incorrect

ତ୍ରିଭୁଜ ।

ଦୁଇ $n \times n$ ନିମ୍ନ-ତ୍ରିଭୁଜ ମାଟ୍ରିକ୍ସର ଉପର ନିମ୍ନ-

matrices is lower-triangular.

(iii) Product of two $n \times n$ lower-triangular

ମାଟ୍ରିକ୍ସର ଉପର ବା ଉପର ନିମ୍ନ ବିଭାଜନ ହେବ ।

matrix multiplication.

(ii) The cancellation law fails for

ମାଟ୍ରିକ୍ସର ଉପର ବିଭାଜନ ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ।

commutative.

(i) Matrix multiplication is not

କମ୍ୟୁଟାଟିଭ୍ ଅଟେ ?

statement ?

(f) Which of the following is the false

ଅପସିଧାତ୍ୱ ହେବ । f କି କିମ୍ବା କି ହେବ ?

ସିକୋନୋ ସମାପ୍ତ ଦୁଇ ଧରଣ ବିଭାଜନ ହେବ ।

ଏ ବା ଦୁଇ f ଦୁଇ ବା ତାହା ଉପର ଧରଣର ଏହା ସମାନ

interchanged. What is f called ?

any two of its variables are

variables that remains unaltered when

(e) Let f be a function of two or more

(d) Show that $\tanh z$ is a periodic function of period π .

দেখাও যে $\tanh z$ π এর π পর্যায়কাল বিশিষ্ট।

(e) Establish without solving that the equation $x^4 + x^2 + x - 1 = 0$ has exactly one positive and one negative roots.

সমাধান না করেই প্রমাণ কর যে সমীকরণ

$$x^4 + x^2 + x - 1 = 0$$

এটি ঋণাত্মক মূল আছে।

(f) Find the roots of the equation

$$2x^3 - x^2 - 32x + 16 = 0$$

if two of them are equal in magnitude but opposite in sign.

যদি $2x^3 - x^2 - 32x + 16 = 0$ এর দুই মূল সমান

(magnitude) সমান কিন্তু চিহ্ন বিপরীত, তবে

সমীকরণটির মূলগুলি উল্লিখ কর।

(g) Transform the equation

$$p_0x^n + p_1x^{n-1} + \dots + p_{n-1}x + p_n = 0$$

into one whose roots are reciprocal of the roots of this equation.

(g) Is it true that "every diagonal matrix is symmetric"?

"প্রতিটি কর্ণীয় মৌলিকক সমিতিমা মৌলিকক" উক্তিটি সত্য?

(h) A system of m linear equations in n unknowns is said to be _____ if it possesses no solution.

n অজ্ঞাত m রৈখিক সমীকরণের n চলকীয় সমিতি

কোনো সমাধান না থাকে তবে _____ বলা করা

হয়।

2. Answer **any six** questions : $2 \times 6 = 12$

যিকোনো ছয় প্রশ্ন উত্তর দিয়া :

(a) Find the principal value of amplitude of $\sqrt{3} - i$.

of $\sqrt{3} - i$.

$\sqrt{3} - i$ এর বিস্তার (amplitude) প্রধান মানটি

উল্লিখ কর।

(b) Find the cube roots of 1.

1 এর ঘনমূলের উল্লিখ কর।

(c) Solve $\exp z = -1$.

$\exp z = -1$ সমাধান কর।

3. Answer the following questions : (any four)
5×4=20

তলত দিয়া প্ৰদেয়ৰ উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো চাৰিটা)

(a) State and prove de Moivre's theorem for integral powers. 1+4=5

অথবা তলত দিয়া (de Moivre)ৰ উপাদানটো লিখা আৰু প্ৰমাণ কৰা।

(b) Expand $\sin^n \theta$ in a series of cosines of

sines of multiples of θ according as n is an even or odd positive integer.

$\sin^n \theta$ ক θ ৰ বহুভুজৰ cosines বা sines

ৰেখিত প্ৰসাৰিত কৰা n এটা ষষ্ঠা বা অষ্টম বা দশম

পৰ্য্যায়ৰ বীজ বিবেচনা কৰা।

(c) Express $\log(x+iy), (x,y) \neq (0,0)$ in the

form $A+iB$, where A and B are real.

Also, find $\log(x+iy)$.

$\log(x+iy), (x,y) \neq (0,0)$ ক $A+iB$ ৰূপত

প্ৰকাশ কৰা য'ত A আৰু B বাস্তৱ। লগতে $\log(x+iy)$

উলিওৱা।

(d) Establish that for a non-zero complex

number w there exist infinitely many

complex numbers z such that $\exp z = w$.

$$p_0 x^n + p_1 x^{n-1} + \dots + p_{n-1} x + p_n = 0$$

সমীকৰণটোক এনে এটালৈ ৰূপান্তৰিত কৰা যাৰ সূত্রৰ এই সমীকৰণটোৰ সূত্রৰ প্ৰতিবেদী।

(h) Suppose that A and B are $m \times n$ matrices. If $Ax = Bx$ holds for all $n \times 1$ columns x , then prove that $A = B$.

ধৰা হ'লক A আৰু B দুটা $m \times n$ মাত্ৰিক। যদি $Ax = Bx$ সকলো $n \times 1$ ভুক্ত x ৰ বাবে প্ৰযোজ্য হয়, তেন্তে প্ৰমাণ কৰা যে $A = B$ ।

(i) Is it possible for a matrix to be both hermitian and symmetric? Justify your

answer.

মাত্ৰিক একো এটা হ'ব পাৰিব আৰু প্ৰতিসম দুয়োটা হোৱাটো

সম্ভৱনে? উত্তৰটোৰ ন্যায্যতা প্ৰতিপন্ন কৰা।

(j) Suppose that A is an $m \times n$ matrix. Give a short explanation of why the following statement is true.

$$\text{rank}(A) \leq \min\{m, n\}.$$

ধৰা হ'লক A এটা $m \times n$ মাত্ৰিক। তলত দিয়া উক্তিটো

কিয়মত সেই বিষয়ে চৰ্তক ব্যাখ্যা কৰা।

$$\text{rank}(A) \leq \min\{m, n\}.$$

(h) If A and B are square matrices, explain why $AB = I$ implies $BA = I$. Also, show that the argument is not valid for nonsquare matrices.

যদি A আৰু B বৰ্গ মালিকক্ষ হয় তেন্তে $AB = I$ হৈ $BA = I$ বুলি কয়। গতিকে দেখাওৱা যে $BA = I$ বুলি কয় বাখ্যা কৰা। গতিকে দেখাওৱা যে অৰণী মালিকক্ষ বাবে যুক্তিটো বৈধ নহয়।

4. Answer the following questions : (any two) $10 \times 2 = 20$

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া : (যিকোনো দুটা)

(a) Find the equation whose roots are

the roots of the equation

$$x^4 - 8x^2 + 8x + 6 = 0, \text{ each diminished by } 2.$$

Use Descartes' rule of signs to both equations to find the possible number of real and complex roots.

সকলো মালিকক্ষবোৰ উলিয়াওৱা যাৰ মূলবোৰ মালিকক্ষ

$$x^4 - 8x^2 + 8x + 6 = 0 \text{ ৰ মূল, প্ৰত্যেকটো } 2 \text{ ৰে$$

হাস কৰা। বাস্তৱ আৰু জটিল মূলৰ সংখ্যা সংখ্যা বিচাৰি

উলিয়াবলৈ দুয়োটা মালিকক্ষবোৰে লেকাৰ বিধৰ নিয়ম

ব্যৱহাৰ কৰা।

অংশীয় জটিল সংখ্যা w ৰ বাবে অসীমতাৰে বহুত জটিল সংখ্যা z আছে বুলি প্ৰমাণ কৰা যাতে $\exp z = w$ হয়।

(e) Prove that an algebraic equation of degree n has exactly n roots.

প্ৰমাণ কৰা যে, এটা n ঘাতৰ বীজগণিতীয় মালিকক্ষৰ বাবে n সংখ্যক মূল থাকে।

(f) If α, β, γ are the roots of the equation $x^3 + lx^2 + mx + n = 0$, then find the value of $\sum \alpha^2$ and $\sum \alpha^3$.

যদি α, β, γ মালিকক্ষ $x^3 + lx^2 + mx + n = 0$ ৰ মূল হয়, তেন্তে $\sum \alpha^2$ আৰু $\sum \alpha^3$ ৰ মান উলিয়াও।

(g) Let A be any square matrix. Prove that $A + A^T$ is symmetric and $A - A^T$ is skew-symmetric. Moreover, show that there is one and only one way to write A as the sum of a symmetric matrix and a skew-symmetric matrix.

ধৰা হ'ল A যিকোনো এটা বৰ্গ মালিকক্ষ। $A + A^T$ প্ৰতিম আৰু $A - A^T$ বিক (skew)-প্ৰতিম বুলি

প্ৰমাণ কৰা। তদুপৰি, দেখাওৱা যে A ক প্ৰতিম আৰু বিক (skew)-প্ৰতিম মালিকক্ষৰ যোগফল হিচাপে লিখাৰ এটা আৰু এটাই উপায় আছে।

$$\cos z = 0 \text{ এর বাবে } z \text{ এর সকলো মান নির্ণয় করা।}$$

$$\cos z = 0$$

(iii) Find all values of z such that

$$\sinh(z_1 + z_2) = \sinh z_1 \cosh z_2 + \cosh z_1 \sinh z_2$$

z_1 আৰু z_2 জটিল সংখ্যা হ'লে, প্রমাণ করা যে

$$\sinh(z_1 + z_2) = \sinh z_1 \cosh z_2 + \cosh z_1 \sinh z_2$$

numbers then

(ii) Prove that if z_1 and z_2 are complex

$$z = 1 + i \tan \theta, \quad \frac{2}{\pi} < \theta < \pi$$

4

$\log z$ আৰু $\log z$ উলিওৱা, য'ত

(c) (i) Find $\log z$ and $\log z$, where

$$x^3 - 6x^2 - 6x - 7 = 0$$

কারণ পদ্ধতিৰে সমাধান করা

(ii) Solve by Cardon's method

7

উলিওৱা।

মূলৰ এটা উচ্চ শীৰ্ষ আৰু এটা নিম্নশীৰ্ষ

$$x^4 + 2x^2 - x - 1 = 0 \text{ সমীকরণটোৰ বাস্তব}$$

$$\text{equation } x^4 + 2x^2 - x - 1 = 0. \quad 3$$

(b) (i) Find an upper limit and a lower limit of the real roots of the

$$A = \begin{pmatrix} 4 & -8 & 5 \\ 4 & -7 & 4 \\ 3 & -4 & 2 \end{pmatrix}$$

নিম্নলিখিত বৌদ্ধিকক্ষমতা উলিওৱা।

যদি সম্ভব হয় গাউচ-জর্ডান অপসারণ পদ্ধতিৰে

elimination method.

following matrix by Gauss-Jordan

If possible, find the inverse of the

(ii)

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 6 & 8 \\ 2 & 6 & 0 \\ 1 & 2 & 5 \\ 3 & 8 & 6 \end{pmatrix}$$

মূল উলিওৱাৰ চিনাক্ত করা।

মূল কৰা, উলিওৱাৰ জাতি (rank) নির্ধারণ করা আৰু

নিম্নলিখিত বৌদ্ধিকক্ষমতা আৰু উলিওৱাৰ আৰু উলিওৱা

5

and identify the basic columns.

echelon form, determine its rank

Reduce the following matrix to row

(d) (i)

